

Ankara-İzmir Yüksek Hızlı Tren Projesi, Yaşamsal Önemde Olası Obruk Riski ile Karşı Karşıyadır!

Hızlı Tren gibi insanların yoğun olarak kullanacakları mühendislik yapılarının bulunduğu alanlarda meydana gelebilecek obruk oluşumlarının, önemli can kayıplarına ve yeni facialara yol açmaması amacıyla hazırladığımız ESKİŞEHİR-SİVRİHİSAR YHT GÜZERGAHINDA OBRUK OLUŞUMU VE RİSKLERİ HAKKINDA RAPORU'nu kamuoyu ve ilgili idarelerin dikkatine sunuyoruz.

Her yıl dünyada ve ülkemizde doğal ve jeolojik nedenlerle deprem, heyelan, su baskınları, kaya düşmeleri vb. can ve mal kaybına neden olabilecek tehlikeli ve büyük çaplı birçok doğa kaynaklı olay meydana gelmektedir. Bu olaylardan biri de son yıllarda gündemimize oldukça yoğun olarak giren obruk oluşumlarıdır.

Obruk oluşumu genellikle, çözünebilen nitelikteki (karbonatlı kayalar, evaporitler) je-

olojik birimler arasında dolaşan yeraltısuyu veya yüzeyden süzülen çeşitli türdeki suların hareketi ile oluşan boşlukların giderek büyümesi sonucunda yeraltında büyük mağara veya erime boşlukları meydana gelmekte, ağırlığın taşınamaması sonucunda üstteki örtü tabakası ani olarak çökerek obrukları oluşturmaktadır..

Konya Karapınar, Sivrihisar (Eskişehir) başta olmak üzere Karaman, Aksaray, Çankırı,

Sivas, Kahramanmaraş, Şanlıurfa, Afyonkarahisar, Siirt, Manisa ve İzmir gibi birçok bölgede obruk oluşumları gerçekleşmektedir. Obruk oluşumlarının son yıllarda artmasının en temel nedenlerinden biri, aşırı ve kontrolsüz yeraltısuyu kullanımı olmaktadır.

Sivrihisar (Eskişehir) ilçesi Sığircık, Göktepe, Kaldırımköy ve Yeniköy köyleri arasındaki bölgede son birkaç yıl içinde çapları 2 m ile 50 m ve derinlikleri ise 0.5 m ile 15 m arasında değişen 8 adet obruk oluşmuştur. Arazide yapılan gözlem ve daha sonrasında uydu görüntüleri üzerinde yapılan çalışmalara göre; obruk oluşan bu bölgenin, yapımı devam eden "Ankara-İzmir Yüksek Hızlı Tren Güzergahının Polatlı-Afyon kısmının sadece 1.5 km güneyinde yer alması acil önlemlerin alınmasını gerekli kılmaktadır.

Ankara-İzmir Yüksek Hızlı Tren güzergahının belli bir kısmının, eriyerek obruk oluşumlarına yol açan evaporitik kayalar üzerinden geçtiği tespit edilmiştir. Yüksek Hızlı Tren gibi önemli bir mühendislik yapısının geçtiği güzergahının bölgesel olarak jeolojik-jeoteknik etütlerinin, obruk oluşumuna kaynaklık eden nedenleri ortaya çıkarılmasını da sağlayacak şekilde yapılması büyük önem taşımaktadır.

TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası olarak daha önce, Ankara-İstanbul arasında yapımı devam eden Yüksek Hızlı Tren (YHT) güzergâhındaki, heyelanlar başta olmak üzere jeolojik problemlere dikkat çekmiştik. Ancak DDY Genel Müdürlüğü uyarılarımızı dikkate almamış; bunun sonucunda Bakanlar Kurulu Kararı ile müteahhit firmalara proje yapım bedelinin %40'ını aşan oranlarda fiyat artışı verilmek zorunda kalınmıştır. Kamusal kaynakları israf eden bu öngörüsüzlük nedeniyle de, Ankara-İstanbul YHT (öncelikle Bozüyük-Arifiye) güzergâhı yapım çalışmaları henüz tam olarak bitirilememiştir.

Benzer şekilde; seçilen yerin çok sayıda doğal veya yapay gölü içermesi, zemin birimlerinin zayıf mühendislik özellikleri gibi nedenlerle İstanbul 3. Havalimanı inşaatının yapım sürecinde de zeminden kaynaklanan çok sayıda problemlerle karşılaşılacağı konusundaki uyarılarımız da, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından görmezden gelinmiştir. Ancak süreç, Odamızı haklı çıkarmış, dünyadaki aynı niteliklere haiz, benzer projelerin çok çok üstünde maliyetlerle İstanbul 3. Havalimanı inşaatı kısmen tamamlanabilmiştir.

TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası tarafından, Ankara-İzmir Yüksek Hızlı Tren güzergahının

yoğun olarak obrukların oluştuğu alanın yaklaşık 1.5 km kuzeyinden geçmesi nedeniyle, zemin özellikleri yönünden obruk oluşumuna elverişli olan bu alana ilişkin olarak, ileride telafisi imkansız herhangi bir can veya mal kaybının yaşanmaması için kamuoyunu bugünden bilgilendirmek ve ilgili ve sorumlu kamu kurumlarını ikaz etmek amacıyla ESKİŞEHİR- SİVRİHİSAR YHT GÜZERGAHINDA OBRUK OLUŞUMU VE RİSKLERİ HAKKINDA RAPOR hazırlanmıştır.

TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası olarak bir kez daha uyarıyoruz.

MTA Genel Müdürlüğü, DSİ Genel Müdürlüğü ile AFAD Başkanlığı konunun önemi ön plana alarak, üniversitelerin ilgili bölümleri ile TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası da başta olmak üzere ilgili meslek örgütleri ile birlikte belirli bir plan dahilinde ülkemizde can ve mal güvenliği için tehdit oluşturmaya başlayan, obruk alanlarının görüldüğü bölgelerin, ayrıntılı jeolojik, jeoteknik, hidrojeolojik ve mühendislik jeoloji açısından inceleme ve araştırmalarını yaparak “Obruk Risk Haritaları” hazırlanmalıdır.

Hazırlanacak Obruk Risk Haritaları, halkın kullanımına açık hale getirilerek gerekli önlemlerin alınması sağlanmalıdır.

Başta Ankara-İzmir Hızlı tren projesini gerçekleştirmekte olan T.C. Devlet Demiryolları Genel Müdürlüğü olmak üzere, bu bölgede planlama ve mühendislik hizmeti gerçekleştiren tüm

kişi, kurum ve kuruluşlar bölgede oluşan ve sayıları her geçen gün artan obruk oluşumunu da dikkate alarak mühendislik yapılarının araştırma, planlama ve yapım süreçlerini gerçekleştirmelidir.

TCDDY Genel Müdürlüğü yapım çalışmaları devam eden İzmir-Ankara Hızlı Tren Projesinin, Polatlı-Afyon güzergahının obruk oluşumlarının görüldüğü alanlara yakın bulunan bölümlerinde, jeolojik-jeoteknik, hidrojeolojik ve mühendislik jeoloji araştırmalarını yenileyerek hızlı tren projesinin olası obruk oluşumlarından etkilenmeyeceği ortaya koyulmalıdır. Aksi durumda, işletme esnasında oluşabilecek obrukların, can güvenliğini tehdit edeceği çok açıktır.

Sonuç olarak, Obrukların yerleşim birimlerinden uzak tarım alanlarında oluşması, bugüne kadar önemli can ve mal kayıplarına yol açmamıştır. Ancak, Hızlı Tren gibi insanların yoğun olarak kullanacakları mühendislik yapılarının bulunduğu alanlarda meydana gelebilecek obruk oluşumlarının, önemli can kayıplarına ve yeni facialara yol açmaması amacıyla hazırladığımız ESKİŞEHİR- SİVRİHİSAR YHT GÜZERGAHINDA OBRUK OLUŞUMU VE RİSKLERİ HAKKINDA RAPORU’nu kamuoyu ve ilgili idarelerin dikkatine sunuyoruz.

Saygılarımızla...

TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası

Yönetim Kurulu